

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

УДК 346.9:347.736:351.811(045)

О. В. Євсікова,
кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМИ РОЗГЛЯДУ СУДОВИХ СПРАВ ЗА УЧАСТЮ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ В КОНТЕКСТІ ОНОВЛЕНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО БАНКРУТСТВО

У статті розкрито характерні особливості судового розгляду справ про визнання боржників банкрутами за участю органів Державної податкової служби України, проведено аналіз змін до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", розкрито позитивні та негативні наслідки таких змін.

Ключові слова: справи про визнання боржників банкрутами; господарські суди; органи Державної податкової служби; сторони у справі про банкрутство; Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 14.05.1992 № 2343-ХІІ; Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 22.12.2011р. № 4212-VI.

Справи про визнання боржників банкрутами за участю органів Державної податкової служби України (далі – органів ДПС) підвідомчі господарським судам та розглядаються ними за місцезнаходженням боржника юридичної особи або місцем проживання фізичної особи – підприємця відповідно до вимог Господарського процесуального кодексу України та Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" (далі – Закон № 2343-ХІІ) [1]. Відповідно до Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 22.12.2011р. № 4212-VI [2] було прийнято нову редакцію Закону № 2343-ХІІ, яка набула чинності 18 січня 2013 року. Про позитивні та негативні наслідки таких змін вже почалися жваві дискусії щодо застосування таких змін на практиці.

Проблеми, що виникають в ході банкрутства боржників з ініціативи органів ДПС або за участю органів ДПС вже давно досліджуються різними науковцями та юристами-практиками (суддями, адвокатами тощо). З цього приводу слід звернути увагу на публікацію судді Пригузи П.Д. [3], який розкриває проблеми покинутих підприємств, "кинутих" кредиторів та обікраденої дер-

жави в ході банкрутства відсутнього боржника, а також Бродської К.О. [4], яка досліджує законодавчі недоліки врегулювання банкрутства відсутнього боржника. Також, серед останніх досліджень та публікацій, в світлі прийняття нової редакції Закону № 2343-ХІІ, треба виділити публікацію: Бордаченко О. [5], який проводить загальний огляд змін до законодавства про банкрутство, Повара П.О. [6], який висвітлює актуальні питання правового регулювання ліквідації суб'єктів господарювання, пов'язані з оновленням законодавства про банкрутство.

В той же час, зауважимо, що дослідження проблем розгляду судових справ за участю органів ДПС в контексті оновленого законодавства про банкрутства проведено ще не було.

Метою даної статті є висвітлення порядку розгляду справ про банкрутство боржників за участю органів ДПС, проведення аналізу змін до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", з'ясування позитивних та негативних наслідків вказаних змін.

Справи про визнання боржника банкрутом за участю органів ДПС належать до справ, що випливають з податкових правовідносин, відповідно до класифікації таких справ за позовними ви-

могами (предметом спору) [7]. В той же час, визнання боржників банкрутами є виключною мірою, спрямованою на погашення податкового боргу боржника, тому має застосовуватися лише у випадку, коли усі попередні заходи не дали бажаного результату.

Зауважимо, що, відповідно до нової редакції Закону № 2343-ХІІ, сторонами у справі про банкрутство є конкурсні кредитори (представник комітету кредиторів) та боржник (банкрут). Втім, як і раніше, право на звернення до господарського суду із заявою про порушення справи про банкрутство мають як боржник, так і кредитор. Законом встановлено різні підстави порушення провадження у справі про банкрутство залежно від того, хто саме (кредитор чи боржник) звертається до господарського суду з відповідною заявою. До заяви кредитора (конкурсного, поточного або забезпеченого) – юридичної або фізичної особи, органу ДПС, іншого державного органу, – додаються докази, тобто підтверджені у встановленому порядку документами вимоги щодо грошових зобов'язань до боржника. На нашу думку, кожна справа про банкрутство має свої певні особливості, тому питання щодо достатності доказів має вирішуватися судом по кожній такій справі окремо.

Крім того, нова редакція Закону № 2343-ХІІ визначає учасниками у справі про банкрутство таких осіб, як: сторони, забезпечені кредитори, арбітражні керуючі (розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор), власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, державний орган з питань банкрутства, Фонд державного майна України, представник органу місцевого самоврядування, представник працівників боржника, уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) суб'єкта підприємницької діяльності – боржника, а також у випадках, передбачених Законом № 2343-ХІІ, інші особи, які беруть участь у провадженні у справі про банкрутство. Отже, забезпечені кредитори є не сторонами, а лише учасниками у справі про банкрутство, що істотно змінює правове регулювання статусу кредиторів, вимоги яких забезпечені заставою, у процедурі банкрутства. Так, забезпечені кредитори зобов'язані подати заяву з грошовими вимогами до боржника під час провадження у справі про банкрутство лише в частині вимог, що є незабезпеченими, або за умови відмови від забезпечення.

В той же час, поточні кредитори з вимогами до боржника, які виникли після порушення провадження у справі про банкрутство, можуть пред'явити такі вимоги після прийняття постанови про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури. До визнання боржника банкрутом спори боржника з кредиторами, які мають поточні вимоги до боржника, вирішуються шляхом їх розгляду у позовному провадженні господарським судом, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство.

У справах даної категорії органи ДПС виступають у ролі позивача – кредитора. До заяви органу ДПС чи інших органів, які здійснюють контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування, додаються докази вжиття заходів до отримання відповідної заборгованості у встановленому законодавством порядку.

За загальним правилом, справи про банкрутство ініціюються органами ДПС з урахуванням положень ст. 10 нової редакції Закону № 2343-ХІІ, за якою, як і раніше, справа про банкрутство порушується господарським судом, якщо безспірні вимоги кредитора (кредиторів) до боржника сукупно становлять не менше трьохсот мінімальних розмірів заробітної плати, які не були задоволені боржником протягом трьох місяців після встановленого для їх погашення строку.

Враховуючи позицію ВСУ з цього питання, що, у разі подання органами ДПС заяв про порушення справи про банкрутство, безспірними слід вважати лише вимоги про стягнення податкового боргу (недоїмки), відповідно до податкового законодавства. Безспірність вимог щодо стягнення податкового боргу зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) має підтверджуватися документами про узгодження суми податкового зобов'язання [8, п. 29]. Треба звернути увагу, що нова редакція Закону № 2343-ХІІ передбачає, що безспірні вимоги кредиторів – це грошові вимоги кредиторів, підтверджені судовим рішенням, що набрало законної сили, і постановою про відкриття виконавчого провадження, згідно з яким відповідно до законодавства здійснюється списання коштів з рахунків боржника. В той же час, до складу цих вимог, у тому числі щодо сплати податків, зборів (обо-

в'язкових платежів), не включаються неустойка (штраф, пеня) та інші фінансові санкції.

Слід звернути увагу, що вимоги щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) задовольняються у третю чергу, але неустойка (штраф, пеня) враховується в реєстрі вимог кредиторів окремо від основних зобов'язань у шосту чергу та може бути предметом мирової угоди. Погашення неустойки (штрафу, пені) у справі про банкрутство можливе лише в ліквідаційній процедурі при спрощеному порядку розгляду справи про банкрутство.

З аналізу п.4 ст. 10 нової редакції Закону № 2343-ХІІ слідує, що суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, вирішує усі майнові спори з вимогами до боржника, у тому числі спори про визнання недійсними будь-яких правочинів (договорів), укладених боржником; стягнення заробітної плати; поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника, за винятком спорів, пов'язаних із визначенням та сплатою (стягненням) грошових зобов'язань (податкового боргу), визначених відповідно до Податкового кодексу України, а також справ у спорах про визнання недійсними правочинів (договорів), якщо з відповідним позовом звертається на виконання своїх повноважень контролюючий орган, визначений Податковим кодексом України (наприклад, орган ДПС). Отже, спори за позовами органів ДПС щодо стягнення з боржника грошових зобов'язань (податкового боргу) та про визнання угод (правочинів) боржника недійсними та стягнення в дохід держави коштів, одержаних за такими угодами, належать до компетенції адміністративних судів та розглядаються ними за правилами адміністративного судочинства.

Крім того, ст. 12 нової редакції Закону № 2343-ХІІ передбачає, що у разі відсутності підстав для відмови у прийнятті або для повернення заяви про порушення справи про банкрутство господарський суд приймає заяву до розгляду, про що не пізніше п'яти днів з дня її надходження виносить ухвалу. Важливо, що підготовче засідання суду проводиться не пізніше чотирнадцятого дня з дня винесення ухвали про прийняття заяви про порушення справи про банкрутство, а за наявності поважних причин (здійснення сплати грошових зобов'язань кредиторам тощо) – не пізніше тридцятого дня. За наслідками розгляду заяви про порушення справи про банкрутство та

відзиву боржника господарський суд виносить ухвалу про: порушення провадження у справі про банкрутство або відмову у порушенні провадження у справі про банкрутство.

Також, у п.10 ст. 16 нової редакції Закону № 2343-ХІІ передбачено, що для визначення усіх кредиторів та осіб, які б виявили бажання взяти участь у санації боржника, здійснюється офіційне оприлюднення оголошення про порушення справи про банкрутство на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України в мережі Інтернет. Таке оголошення має містити повне найменування боржника, його поштову адресу, банківські реквізити, найменування та адресу господарського суду, номер справи, відомості про розпорядника майна, граничний строк подання заяв конкурсних кредиторів з вимогами до боржника. В той же час, залишається незрозумілим строки та порядок подання такого оголошення, осіб, які мають його подавати тощо.

Проте, відлік строку на заявлення грошових вимог кредиторів до боржника починається саме з дня офіційного оприлюднення оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство (даний строк є граничним і поновленню не підлягає). Отже, конкурсні кредитори за вимогами, які виникли до дня порушення провадження у справі про банкрутство, зобов'язані подати до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, протягом тридцяти днів від дня офіційного оприлюднення оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство. Особи, вимоги яких заявлені після закінчення строку, встановленого для їх подання, або не заявлені взагалі, не є конкурсними кредиторами, а їх вимоги погашаються в шосту чергу в ліквідаційній процедурі.

Зауважимо, що ухвала про порушення провадження у справі про банкрутство набирає законної сили з моменту її винесення та не пізніше трьох днів з дня її винесення надсилається боржнику, кредиторам (кредиторам) та іншим особам, які беруть участь або мають взяти участь у цій справі (власнику майна, органу, уповноваженому управляти майном боржника тощо), органу ДПС, місцевому загальному суду, органу державної виконавчої служби за місцезнаходженням (місцем проживання) боржника. У разі вжиття заходів щодо забезпечення вимог кредиторів копія ухвали надсилається також ус-

тановам, що здійснюють облік нерухомого та рухомого майна (органам державної реєстрації речових прав, державним нотаріальним конторам, органам державної автомобільної інспекції за місцезнаходженням (місцем проживання)) боржника тощо, установам банків, що обслуговують рахунки боржника, незалежним реєстраторам, особам, які ведуть облік цінних паперів, що належать боржнику (зберігачу, депозитарію, утримувачу), а також установі, що веде державні реєстри обтяжень майна.

З аналізу ст. 22 нової редакції Закону № 2343-ХІІ випливає, що процедура розпорядження майном вводиться судом на строк сто п'ятнадцять календарних днів (а не 6 місяців, як було раніше) одночасно з винесенням ухвали про порушення провадження у справі про банкрутство, вона може бути продовжена господарським судом за вмотивованим клопотанням розпорядника майна, комітету кредиторів або боржника, але не більше ніж на два місяці. Розпорядник майна не має права втручатися в оперативно-господарську діяльність боржника, крім випадків, передбачених законодавством, а також призначення розпорядника майна не є підставою для припинення повноважень керівника чи органу управління боржника. Втім, у процедурі розпорядження майном за клопотанням розпорядника майна, сторін або інших учасників справи про банкрутство, що містить підтвержені відомості про перешкоджання керівником боржника виконанню повноважень розпорядника майна, а також про вчинення керівником боржника дій, що порушують права та законні інтереси боржника або кредиторів, суд має право відсторонити керівника боржника від посади та покласти виконання його обов'язків на розпорядника майна, про що виноситься відповідна ухвала. Отже, з дня винесення господарським судом ухвали про припинення повноважень керівника боржника або органів управління боржника керівник, повноваження якого припинені ухвалою суду, зобов'язаний протягом трьох днів передати розпоряднику майна, а розпорядник майна – прийняти бухгалтерську та іншу документацію боржника, його печатки і штампи, матеріальні та інші цінності.

Для задоволення вимог кредиторів ст. 18 нової редакції Закону № 2343-ХІІ передбачено можливість вжити заходів до забезпечення вимог кредиторів за клопотанням сторін або учасників справи про банкрутство чи за ініціативою

суду. Заходи щодо забезпечення вимог кредиторів діють відповідно до дня введення процедури санації і призначення керуючого санацією або до прийняття постанови про визнання боржника банкрутом, відкриття ліквідаційної процедури і призначення ліквідатора, або до припинення провадження у справі.

Крім того, ст. 19 нової редакції Закону № 2343-ХІІ передбачено введення мораторію на задоволення вимог кредиторів, тобто зупинення виконання боржником грошових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), термін виконання яких настав до дня введення мораторію, і припинення заходів, спрямованих на забезпечення виконання цих зобов'язань та зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), застосованих до дня введення мораторію. Зауважимо, що мораторій на задоволення вимог кредиторів вводиться одночасно з порушенням провадження у справі про банкрутство, про що зазначається у відповідній ухвалі суду. Відповідно до п. 3 ст. 19, протягом дії мораторію на задоволення вимог кредиторів: забороняється стягнення на підставі виконавчих та інших документів, що містять майнові вимоги, у тому числі на предмет застави, за якими стягнення здійснюється в судовому або в позасудовому порядку відповідно до законодавства; забороняється виконання вимог, на які поширюється мораторій; не нараховується неустойка (штраф, пеня), не застосовуються інші фінансові санкції за невиконання чи ненадання виконання зобов'язань із задоволення всіх вимог, на які поширюється мораторій; зупиняється перебіг позовної давності на період дії мораторію; не застосовується індекс інфляції за весь час прострочення виконання грошового зобов'язання, три проценти річних від простроченої суми тощо.

Наведені норми регулюють правовідносини, що виникли між боржником і кредиторами у зв'язку із неспроможністю боржника виконати після настання встановленого строку існуючі зобов'язання, і спрямовані на відновлення платоспроможності боржника або його ліквідацію з метою здійснення заходів щодо задоволення визнаних судом вимог кредиторів. В той же час, активи боржника, які перебувають у податковій заставі, можуть бути звільнені судом з податкової застави, про що виноситься ухвала у судовому засіданні за участю органу ДПС.

Поряд із цим, позиція органів ДПС щодо правомірності нарахування грошових зобов'язань, пені та штрафних санкцій за порушення вимог законодавства під час дії мораторію на задоволення вимог кредиторів така, що введення мораторію не забороняє контролюючим органам нараховувати як поточні податкові зобов'язання, так і податкові зобов'язання, що виникли до, а виявлені після порушення провадження у справі про банкрутство платника. Оскільки, з порушенням провадження по справі про банкрутство підприємницька діяльність платника не припиняється, він має право укладати договори та вчиняти інші правочини, у зв'язку з чим у нього виникають права та обов'язки, виконання яких забезпечується на загальних засадах. Така позиція органів ДПС підтримується ВСУ, який вказує, що мораторій не зупиняє виконання боржником грошових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), які виникли після введення мораторію – їх виконання для боржника є обов'язковим. Проте, пеня, штраф та інші фінансові санкції за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань зі сплати податків та зборів (обов'язкових платежів), що застосовуються до платника податків за порушення податкового законодавства, не нараховуються, оскільки ця норма визначає конкретний проміжок часу, який відповідає строку дії мораторію на задоволення вимог кредиторів, але ніяк не пов'язаний із його суттю. В той же час, суми пені, штрафів та інших фінансових санкцій враховуються окремо в реєстрі вимог кредиторів і задовольняються у шосту чергу в порядку черговості, відповідно до Закону № 2343-ХІІ [8, п. 17].

З аналізу ст. 25 нової редакції Закону № 2343-ХІІ слідує, що попереднє засідання господарського суду проводиться не пізніше двох місяців та десяти днів (в разі великої кількості кредиторів – не пізніше трьох місяців) після проведення підготовчого засідання суду, про що повідомляються сторони, а також інші учасники провадження у справі про банкрутство. За результатами розгляду вимог кредиторів господарський суд виносить ухвалу, в якій зазначаються: розмір та перелік усіх визнаних судом вимог кредиторів, які вносяться розпорядником майна до реєстру вимог кредиторів; розмір та перелік не визнаних судом вимог кредиторів; дата проведення зборів кредиторів та комітету

кредиторів; дата підсумкового засідання суду, яке має відбутися протягом сто п'ятнадцять календарних днів. Зазначимо, що у підсумковому засіданні суду у процедурі розпорядження майном боржника здійснюється перехід до наступної судової процедури (процедури санації, ліквідації, мирової угоди) або припиняється провадження у справі.

Таким чином, у випадках, передбачених новою редакцією Закону № 2343-ХІІ, господарський суд у судовому засіданні за участю сторін приймає постанову про визнання боржника банкрутом і відкриває ліквідаційну процедуру строком на дванадцять місяців. В той же час, нова редакція Закону не передбачає можливість продовження ліквідаційної процедури ще на шість місяців, як це було раніше. Однак, в ході розгляду вказаної категорії справ, процедура банкрутства, як правило, триває щонайменше вісімнадцять місяців. Поряд із цим, наслідків перевиконання строку ліквідаційної процедури нова редакція Закону № 2343-ХІІ не містить.

Зазначимо, що з аналізу ст. 41 нової редакції Закону № 2343-ХІІ слідує, що протягом п'ятнадцяти днів з дня призначення ліквідатора відповідні посадові особи банкрута зобов'язані передати бухгалтерську та іншу документацію банкрута, печатки і штампи, матеріальні та інші цінності банкрута ліквідатору. З дня призначення ліквідатора до нього переходить права керівника (органів управління) юридичної особи – банкрута. Тому, з дня прийняття постанови про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури податкові декларації та податкові накладні повинні підписуватись ліквідатором, а не керівником банкрута, який звільняється з роботи.

Зазначимо, що орган ДПС здійснює перевірку підписів посадових осіб суб'єктів господарської діяльності, яких визнано банкрутами, на етапі приймання звітності, відповідно до вимог законодавства. Така перевірка здійснюється шляхом отримання завіреної копії постанови про порушення провадження у справі про банкрутство та призначення ліквідатора, або шляхом перевірки відомостей в електронній базі даних органів ДПС. Таким чином, звітність, що не підписана належною особою (ліквідатором боржника), згідно до вимог законодавства, не може бути визнана органом ДПС як податкова звітність [9]. З метою виявлення ризиків непра-

вмірного виписування податкових накладних, органи ДПС аналізують звітність, подану банкрутами, з використанням інформації про господарські операції таких платників, наявної в органах ДПС (електронних баз даних, зокрема, Системи автоматизованого співставлення податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів).

Також, при проведенні документальних перевірок платників, щодо яких порушено провадження в справі про банкрутство, органи ДПС перевіряють дотримання вимог п. 8 ст. 22 нової редакції Закону № 2343-ХІІ в частині встановлення наявності обов'язкового погодження укладених керівником або органом управління боржника правочинів з розпорядником майна, призначеним відповідною ухвалою господарського суду.

Втім, загальна процедура банкрутства є дуже тривалою, тому новою редакцією Закону № 2343-ХІІ передбачено особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності за спрощеною схемою.

Так, ст. 95 передбачено особливості застосування процедури банкрутства до боржника, що ліквідується власником. Вказана процедура застосовується у випадках, коли вартості майна боржника – юридичної особи, щодо якого прийнято рішення про ліквідацію, недостатньо для задоволення вимог кредиторів, ліквідатор (ліквідаційна комісія) зобов'язаний звернутися до господарського суду із заявою про порушення справи про банкрутство такої юридичної особи. За результатами розгляду заяви про порушення справи про банкрутство юридичної особи, майна якої недостатньо для задоволення вимог кредиторів, господарський суд визнає боржника, який ліквідується, банкрутом, відкриває ліквідаційну процедуру, призначає ліквідатора в порядку, встановленому для призначення розпорядника майна. Важливими новелами ст. 95 є наступні норми: по-перше, вирішення питання щодо визнання боржника банкрутом здійснюється в судовому засіданні, що проводиться не пізніше чотирнадцяти днів після порушення провадження у справі в загальному порядку; по-друге, кредитори мають право заявити свої вимоги до боржника, який ліквідується, у місячний строк з дня офіційного оприлюднення повідомлення про визнання боржника, який ліквідується, банкрутом, на офіційному веб-сайті Вищого госпо-

дарського суду України в мережі Інтернет (даний строк є граничним і поновленню не підлягає); по-третє, особи, вимоги яких заявлені після закінчення строку, встановленого для їх подання, або не заявлені взагалі, не є конкурсними кредиторами, а їх вимоги погашаються в шосту чергу.

Поряд із цим, зауважимо, що проведення процедур банкрутства з використанням вказаних норм ст. 95 без участі (повідомлення) органу ДПС дає платникам можливість не сплачувати податки і збори, проводячи господарські операції на значні суми та отримуючи прибутки. В свою чергу, органи ДПС оскаржують рішення судів у справах про визнання банкрутами боржників, які розглядались без участі податкових органів, подають заяви про визнання органу ДПС поточним кредитором; слідчі підрозділи податкової міліції збирають матеріал для притягнення до адміністративної відповідальності за адміністративні правопорушення, передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення: ст. 164-15 "Приховування стійкої фінансової неспроможності", ст. 166-16 "Незаконні дії у разі банкрутства", ст. 166-17 "Фіктивне банкрутство", а також проводять досудове слідство щодо осіб, які вчинили дії за ознаками злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України: ст. 212 "Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)", ст. 219 "Доведення до банкрутства", ст. 222 "Шахрайство з фінансовими ресурсами".

З огляду на викладене, у разі ліквідації підприємства за ст. 95 Закону №2343-ХІІ обов'язковим є повідомлення органу ДПС про здійснення такої ліквідації перед зверненням до господарського суду. Проте, ст. 95 нової редакції Закону №2343-ХІІ це не передбачено, що, на нашу думку, створює додаткові ризики порушення інтересів держави в особі органів ДПС та призведе до можливих зловживань при застосуванні спрощеної процедури банкрутства боржника-платника податків, що ліквідується власником.

Таким чином, лише дотримання зазначених вимог та сукупність усіх необхідних дій із наданням доказів їх проведення, на нашу думку, є підставою для звернення ліквідатора (ліквідаційної комісії) із заявою про порушення справи про банкрутство у порядку ст. 95 Закону № 2343-ХІІ.

В той же час, на відміну від попередньої, но-

ва редакція Закону № 2343-ХІІ не передбачає право органів ДПС застосовувати спрощену процедуру банкрутства відсутнього боржника. Таким чином суди з 18 січня 2013 року не зможуть порушувати за спрощеною процедурою справи про банкрутство відсутніх боржників з підстав ненадання боржником до органів ДПС протягом року податкових декларацій, документів бухгалтерської звітності, або відсутності громадянина-підприємця – боржника або керівних органів боржника – юридичної особи за місцезнаходженням, або за наявності інших ознак, що свідчать про відсутність підприємницької діяльності боржника.

Таким чином, на підставі вищевикладеного, можна зробити висновок, що Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" № 2343-ХІІ від 14.05.1992р. вже давно потребував корінного пересмислювання та вдосконалення, узгодження з оновленими нормами податкового, цивільного, господарського та кримінального законодавства в бік створення таких економічних та правових умов, за якими суб'єктам господарської діяльності вигідніше було б підтримувати прибутковість своєї діяльності, а не затягувати роками процедури банкрутства без наміру відновлювати свою платоспроможність, що обумовлено багатьма причинами, в тому числі – злочинними цілями.

В той же час, нова редакція Закону № 2343-ХІІ, у зв'язку зі змінами, внесеними Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" від 22.12.2011р. № 4212-VI, яка набрала чинності 18 січня 2013 р., істотно змінила правове регулювання правовідносин у цій сфері. Результатом вказаних змін є спроба законодавця уникнути багатьох проблем, що протягом 20 років виникали в ході розгляду справ про банкрутство, в тому числі, за участю органів ДПС, вдосконалити процедуру банкрутства, наблизивши її до міжнародних правових стандартів та потреб сьогодення.

В свою чергу, нова редакція Закону № 2343-ХІІ потребує подальшого вдосконалення з метою усунення недоліків законодавчого врегулювання багатьох проблем, що виникають в ході застосування процедури банкрутства на практиці.

Література

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343-ХІІ (зі змінами та доповненнями).– Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/234312/print1359124126353602>.

2. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : Про внесення змін до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" : Закон України від 22.12.2011р. № 4212-VI.– Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4212-17>

3. Пригуза П.Д. Відсутній боржник. Проблеми покинутих підприємств, "кинутих" кредиторів та обікраденої держави [Електронний ресурс] / П.Д. Пригуза // Вісник господарського судочинства – 2005.– № 5.– С. 18 - 25.– Режим доступу : <http://court.gov.ua/sud5024/9/10/>.

4. Бродська К.О. Щодо законодавчих недоліків врегулювання банкрутства відсутнього боржника та складання ліквідаційного балансу банкрута [Електронний ресурс] / К.О. Бродська // Форум права – 2008.– № 3.– С. 65 -70.– Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-3/08bkolbb.pdf>.

5. Бордаченко О. Закон про банкрутство: нові етапи взаємодії [Електронний ресурс] / Олександр Бордаченко // Судовий вісник – 2012.– №3 (71).– С. 29.– Режим доступу: <http://antikalaw.com.ua/media/news/29.pdf>.

6. Повар П.О. Актуальні питання правового регулювання ліквідації суб'єктів господарювання, пов'язані з оновленням законодавства про банкрутство [Електронний ресурс] / П.О. Повар // Вісник Вищої ради юстиції.– 2012.– № 2 (10).– С. 127 – 141.– Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Vvryu/2012_2/DOS/12ppoulb.pdf.

7. Євсікова О.В. Зміст та особливості розгляду справ, що виникають з податкових правовідносин / О.В. Євсікова // Розвиток держави і права в сучасних умовах : досвід, реалії, перспективи: вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. Спеціальний випуск.– 2011.– № 8.– С. 289 – 300.

8. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: Про судову практику у справах про банкрутство: постанова Пленуму ВСУ від 18.12.2009

р. №15.– Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-09>.

9. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з

податку на додану вартість : Міністерство фінансів України : наказ від 25.11.2011 № 1492 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.12.2011 р. за № 1490/20228).– Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1490-11>.

Е.В. Евсикова

Проблемы рассмотрения судебных дел с участием органов Государственной налоговой службы в контексте обновленного законодательства о банкротстве.

В статье раскрыты характерные особенности судебного рассмотрения дел о признании должников банкротами при участии органов Государственной налоговой службы Украины, проведен анализ изменений к Закону Украины "О восстановлении платежеспособности должника или признании его банкротом", раскрыты позитивные и негативные последствия таких изменений.

E.V. Evsikova

The problems of consideration of cases with participation the organs of the State Tax Administration in a context of the renewed legislation on bankruptcy.

In the article the characteristic peculiarities of judicial consideration of cases on legal recognition of bankrupt adjudged with participation the organs of the State Tax Administration of Ukraine, the analysis of changes to the Law of Ukraine "About the renewal of solvency of debtor or legal recognition his of bankrupt adjudged ", the positive and negative consequences of such changes are opened.